

У ЦЕНТРУ ЗА ТАПИСЕРИЈУ „АТЕЉЕ 61“ НА ПЕТРОВАРАДИНСКОЈ ТВРЂАВИ

Вештина ткаља и вуна уместо платна и четкице

Центар уметности таписерије „Атеље 61“ на Петроварадинској тврђави и његова галерија таписерија, која носи име по сликару и таписеристи Бошку Петровићу, најзаслужнијем за њено постојање, не само да су реткост у нашој земљи, него и у Европи. Разлог није само ткање које јесте стари занат и данас реткост, већ због тога што се у „Атељеу 61“ израђују таписерије настале по нацртима, односно картонима наших познатих ликовних уметника.

Данас збирка има око 260 таписерија и важи за једну од најбогатијих у Европи. Све је почело 1961, с намером да се таписерије израђују за продају, али се временом створила уметничка колекција, која се чува и стално употпуњује и богати, путем конкурса, кроз колонију, и од поклона самих аутора.

- Бошко Петровић је имао јаку сугестивну моћ, кретао се међу уметницима и успео да убеди неке своје колеге који су се бавили савременим приступом у уметности 50-их и 60-их година 20. века, да се окушају и у таписерији. Свима је то био изазов, јер је то била нека врста експеримента, а радило се и о јако великим форматима, што је атрактивно. Тако већ првих година имамо дела Стојана Ђелића, Драгутина Цигарчића, Милана Коњовића, Анкице Опрешник, Еде Муртића, и читавог круга уметника из Словеније, који су заиста обележили стварање југословенске савремене уметности и у исто време радили у таписерији - каже историчарка уметности Горанка Вукадиновић из „Атељеа 61“.

У почетку, с обзиром да, по њеним речима, таписерија никада на овим просторима није постојала, него је „уведена“ из Западне Европе, углавном су картоне за њих радили сликари, вајари, графичари, дизајнери, уметници неких других ликовних вокација и естетика, који су се ослањали на њихове раније опусе. Касније, седамдесетих година, таписерија је почела посебно да се проучава на тадашњој Академији примењених уметности у Београду и полако је постајала аутономна дисциплина. Појавили су се уметници који су схватили како да се изразе кроз таписерију, кроз вуно која је била најчешћи материјал, водећи рачуна и о техникама извођења.

- Аутори као Смиљана Хаџић, која је графичарка, или Милица Мрђа која је сликарка, и најпре уметница перформанса, па Бранислав Добановачки и још неколико аутора,

Део колекције Атељеа 61

нашли су тај сензибилитет у таписерији где су могли да се изразе на таписеријски начин, односно да то не буде њихово сликарство, или цртеж, него је напосто потпуно аутономно размишљање у медију у којем ће се изразити - истиче Горанка Вукадиновић.

За таписерије, које су израђене у овом атељеу, често се може рећи да су коауторски радови, јер је, како каже Горанка Вукадиновић, подједнака заслуга аутора, који је носилац основне идеје, и ткаља које су ту та-

писерију извеле, веште да израде практично све што уметници замисле.

- Немамо добар простор за чување таписерија, по габаритима је мали, мада су услови добри, тако да су многе савијене, и за сваку изложбу морају да се сређују, вуку, пеглају. Ми бијемо битку десетак година да добијемо простор на Тврђави који би био органски повезан с „Атељеом 61“, али засад још није ништа решено. До 2015. би требало да се Архив града изнад нас исели, и било би идеално када би се добио тај простор - наводи Горанка Вукадиновић. - Нама је добро, иначе, нека врста сталне поставке, увек и ту госте уводимо.

Постоји проблем с галеријским простором на доњем платоу Тврђаве, а то је влага. Зато је галерија пре пола године затворена, а биће и ове, јер је тај проблем технички тешко решив. Но, у плану су гостујуће изложбе, најпре у Дому војске у Београду, затим у Инђији, па у Музеју Војводине у априлу. Иначе, осим Африке и Аустралије, таписерије „Атељеа 61“ обишле су, практично, све континенте, и тамо биле излагане.

Н. Пејчић

Исткано уметничко дело

- Таписерија је декоративна ликовна дисциплина која нема своју примену, у смислу да ће, као у 12. веку, грејати зидове замкова. Она је данас чист предмет уметности. Оног тренутка када се скине с разбоја, таписерија постаје уметничко дело, и то је јесте уметничка баштина ове државе, о којој ми водимо рачуна - истиче Горанка Вукадиновић.